Prima instanță: Judecătoria *****, sediul Centru judecător: Sandu Alexandru
Dosarul nr. 2a-59/23
2-22086024-02-2a-06012023

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel *****

03 octombrie 2023
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Victoria Sîrbu
Judecători Dorin Dulghieru și Ala Malîi
Grefier Anastasia Onu

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de avocatul stagiar Racu Andrei, în interesele Liliei Melnic, împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 03 noiembrie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Melnic Lilia împotriva Ministerul Justiției privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței și repararea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă:

Poziția reclamantului.

La 17 iunie 2022, Melnic Lilia a depus cerere de chemare împotriva Ministerul Justiției despre constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 17.10.2019 a depus cerere, ulterior concretizată la 11.11.2019, privind eliberarea ordonanței judecătorești prin care a solicitat întoarcerea executării silite. La data 15.11.2019 a fost emisă ordonanța judecătorească prin care s-a dispus încasarea de la debitorul BC Moldindconbank SA în beneficiul lui Melnic Lilia a sumei de 12.364,90 lei, ce constituie întoarcerea executării încheierilor din 17.04.2018 și 03.10.2017 a executorului judecătoresc Bajag Vitalie, anulate prin încheierea judecătoriei ***** sed. Centru din 11.04.2019. Menționează că la ridicarea ordonanței judecătorești a aflat că de către debitor au fost depuse obiecții.

Indică că de mai multe ori s-a apropiat la judecătoria ***** sed. Centru pentru a afla stadiul de examinare a obiecțiilor dar de fiecare dată i se comunica că încă acestea nu au fost examinate.

Învederează că până la moment nu a primit ordonanța judecătorească ori încheierea despre anularea acesteia.

Consideră că examinarea de doi ani și opt luni este un termen excesiv de mare pentru o asemenea cauză. Mai consideră că i s-a încălcat dreptul la examinarea în termen rezonabil a cauzei menționate și ca consecință solicită încasarea prejudiciului moral în sumă de 50000 lei.

Solicită reclamanta constatarea încălcării dreptului lui Melnic Lilia la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, încasarea din contul bugetului de stat în folosul lui Melnic Lilia a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Poziția instanței de fond.

Prin hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 03 noiembrie 2022, cererea de chemare în judecată depusă de Melnic Lilia, s-a respins integral.

În motivarea soluției sale instanța de fond a reținut, că perioada de referinţă în speţa dată, nu depăşeşte limita rezonabilităţii, deoarece aflarea dosarului în prima instanță timp de 2 ani, s-a datorat conduitei părților, neprezența acestora selectivă în ședințele de judecată, precum și instituirea stării de urgență în RM prin suspendarea examinării cauzelor civile cu prezența părților, circumstanțe care nu pot fi imputate instanței de judecată.

Astfel, ieşind din perioada examinării cauzei, de durata totală a procedurilor, de atitudinea părţilor, de complexitatea ei, precum şi miza (interesul) pentru reclamantă, instanța de judecată conchide că dreptul persoanei la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, prevăzut de legea naţională şi articolul 6 § 1 al Convenţiei, în cauza dată a fost respectat, aspect care generează respingerea pretenției a Liliei Melnic cu privire la constatarea acestei încălcări.

Referitor la cerința reclamantei cu privire la repararea prejudiciului moral, acesta de asemenea a fost respins, deoarece constituie pretenții complimentare celei principale de încălcare a termenului rezonabil.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 11 noiembrie 2022, avocatul stagiar Racu Andrei, acționînd în interesele Liliei Melnic a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 03 noiembrie 2022, solicitând casarea integrală a hotărîrii contestate, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel ***** din 19 ianuarie 2023, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de avocatul stagiar Racu Andrei, în interesele Liliei Melnic, din motivul necorespunderii acestora prevederilor art. art. 364 şi 365 Cod de procedură civilă, fiind acordat părții apelante termen, pentru a prezenta cererea de apel întocmită conform cerințelor legale. Concomitent s-a explicat, că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile indicate în încheiere în termenul acordat, cererea de apel nu

va fi considerată depuse și împreună cu actele anexate va fi restituită.

În interiorul termenului acordat de instanța de apel, avocatul stagiar Racu Andrei, în interesele Liliei Melnic, a lichidat neajunsurile indicate în încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel. În consecință, prin încheierea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel ***** din 19 ianuarie 2023, s-a acceptat pentru examinare cererea de apel declarată de avocatul stagiar Racu Andrei, în interesele Liliei Melnic, fiind intentată procedura în apel.

În motivarea apelului partea a invocat aceleași motive de fapt și de drept indicate în cererea de chemare în judecată menționând că, examinarea cererii de chemare în judecată s-a făcut injust, instanța în mod greșit a pronunțat soluția, apreciind eronat materialul probatoriu și a normelor de drept material, iar examinarea cauzei nu s-a făcut în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil. Or, examinarea acestei cauzei de peste 2 ani și opt lui este un termen excesiv de mare pentru o asemenea cauză.

A mai indicat partea apelantă că, instanţa de fond a menţionat, în partea motivantă a hotărîrii, că pentru şedinţa din 04.06.2021, părţile fiind citate legal nu s-au prezentat. în acest sens partea reclamantă declară cu certitudine că nu a fost înştiinţată despre nici o şedinţă de judecată, iar la toate şedinţele la care a fost citată s-a prezentat. Totodată, alegaţiile instanţei poartă un caracter declarativ, iar la materialele dosarului nu există careva probe despre aşa zisa citare legală a reclamantei Melnic Lilia pentru data de 04.06.2021.

Susține partea pelantă că, instanţa de fond nu a elucidat pe deplin aceste circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, iar concluziile expuse în acest sens sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei.

Consideră partea apelantă că repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului şi se repară indiferent de vinovăţia instanţei de judecată care a judecat cauza de bază. Totodată, sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiţiei.

Astfel, instanţa de fond în hotărîrea atacată a omis să elucideze pe deplin circumstanţele cauzei şi în special să dea o evaluare cumulativă a celor 3 criterii principale de determinare a duratei rezonabile: natura şi complexitatea cazului, comportamentul reclamantului, comportamentul autorităţilor, în lunima jurisprudenţei CEDO (a se vedea: 3 Pretto şi alţii v. Italia, §§30-37), fapt care a dus la o interpretare eronată a Legii nr. 87/2011 şi a noţiunii de „termen rezonabil” din conţinutul art. 6 paragraf 1 CEDO.

În ședința de judecată a instanței de apel, avocatul stagiar Racu Andrei, în interesele apelantei Liliei Melni a solicitat admiterea cererii de apel în sensul declarat, reiterînd motivele de fapt și de drept indicate în acesta.

Apelanta și reprezentantul părții intimate Ministerul Justiției nu s-au prezentat, fiind legal citați. În asemenea circumstanțe, Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

Termenul de declarare a apelului.

Potrivit art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile calculat din data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

După cum a fost indicat mai sus, avocatul stagiar Racu Andrei, în interesele Liliei Melnic*,* a depus cererea de apel la data de 14 noiembrie 2022*,* contestând hotărârea Judecătoriei ***** /sediul Centru/, dispozitivul căruia a fost pronunțat la 03 noiembrie 2022. Astfel se constată, că apelul a fost declarat în interiorul termenului acordat de Lege.

<u>Aprecierea instanţei de apel.</u>

Audiind părțile prezente în ședința de judecată, studiind piesele dosarului şi înscrisurile probatorii administrate la materialele cauzei, examinând argumentele expuse în cererea de apel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ conchide că, cererea de apel urmează a fi admisă, cu casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată, din următoarele considerente ce succed.

În conformitate cu art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

În acord cu art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţa de apel de către participanţii la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argument sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate, Colegiul civil reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Materialele dosarului atestă că, Melnic Lilia la 17.10.2019 s-a adresat în judecătoria ***** sed. Centru cu cerere, ulterior concretizată la 11.11.2019, privind eliberarea ordonanței judecătorești prin care a solicitat întoarcerea executării încheierilor din 17.04.2018 și 03.10.2017 emise de executorului judecătoresc Bajag Vitalie, anulate prin încheierea judecătoriei ***** sed. Centru din 11.04.2019(f.d. 8-9,10-11).

Prin cererea de chemare în judecată, la 17 iunie 2022 avocatul stagiar Racu Andrei, în interesele Liliei Melnic, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitînd constatarea încălcării dreptului la un termen rezonabil de examinare a procesului prevăzut la art. 6§1 CEDO, încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantului Melnic Lilia a prejudiciului moral suportat în sumă de 50 000 lei, ca urmare a încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei (f.d.3-7).

Prin hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 03 noiembrie 2022, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Melnic Lilia împotriva Ministerul Justiției privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței și repararea prejudiciului moral (f.d.41).

Pentru a decide astfel, instanța de fond a stabilit faptul că perioada de referinţă în speţa dată, nu depăşeşte limita rezonabilităţii, deoarece aflarea dosarului în prima instanță timp de 2 ani, s-a datorat conduitei părților, neprezența acestora selectivă în ședințele de judecată, precum și instituirea stării de urgență în RM prin suspendarea examinării cauzelor civile cu prezența părților, circumstanțe care nu pot fi imputate instanței de judecată.

A mai motivat instanța de fond că, reieşind din perioada examinării cauzei, de durata totală a procedurilor, de atitudinea părţilor, de complexitatea ei, precum şi miza (interesul) pentru reclamantă, instanța a conchis că dreptul persoanei la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, prevăzut de legea naţională şi articolul 6 § 1 al Convenţiei, în cauza dată a fost respectat, aspect care generează respingerea pretenției a Liliei Melnic cu privire la constatarea acestei încălcări.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 11 noiembrie 2022, avocatul stagiar Racu Andrei, acționînd în interesele Liliei Melnic a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 03 noiembrie 2022,

solicitând casarea integrală a hotărîrii contestate, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Colegiul civil reiterează că prin cererea de chemare în judecată s-a solicitat constatarea încălcării dreptului dreptului subiectiv a Liliei Melnic la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței și repararea prejudiciului moral, cu încasarea în beneficiul acestea sume de 50 000 lei cu tilu de prejudiciu moral.

Astfel, din art.2 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, rezultă că, orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, dacă se constată o atare încălcare.

În corespundere cu alin. (3) şi alin.(4) al art.2 din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se repară indiferent de vinovăţia instanţei de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătoreşti sau a instituţiei de stat debitoare. Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuţii de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se repară de către stat. Reparaţia prejudiciului se face de la bugetul de stat.

Aliniatul (6) al art. 2 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 stipulează că mărimea reparaţiei prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se stabileşte de instanţa de judecată în fiecare caz în parte, în funcţie de circumstanţele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum şi de pretenţiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanţei de judecată şi a autorităţilor relevante, de durata încălcării şi de importanța procesului pentru reclamant.

Articolul 2036 Codul Civil stabilește că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în

folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărîre judecătorească definitivă.

Conform art. 2037 Codul Civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Raportând prevederile legale la circumstanțele cauzei, Colegiul constată că prin hotărârea contestată, instanța de fond a stabilit incorect necesitatea de a respinge pretențiile reprezentantului reclamantei privind constatarea încălcării dreptului Liliei Melnic la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței.

Din materialele cauzei rezultă că, la 17.10.2019 s-a adresat în judecătoria |***** sed. Centru cu cerere, ulterior concretizată la 11.11.2019, privind eliberarea ordonanței judecătorești prin care a solicitat întoarcerea privind eliberarea ordonanţei judecătoreşti prin care a solicitat întoarcerea executării silite.

La data 15.11.2019 a fost emisă ordonanţa judecătorească prin care s-a dispus încasarea de la debitorul BC Moldindconbank SA în beneficiul lui Melnic Lilia a sumei de 12.364,90 lei, ce constituie întoarcerea executării încheierilor din 17.04.2018 şi 03.10.2017 a executorului judecătoresc Bajag Vitalie, anulate prin încheierea Judecătoriei ***** sediul Centru din 11.04.2019, iar până la data depunerii cererii de chemare în judecată acesta nu a fost examinate.

Colegiul constată că pretențiile privind constatarea încălcării dreptului Liliei Melnic la examinarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței urmează a fi admise și constatată încălcarea acestui drept a Liliei Melnic în acord cu prevederile legale stabilite supra.

Din sensul prevederilor legale citate rezultă că, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează şi lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică prejudiciul este moral numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură.

De asemenea, din norma de drept enunțată rezultă, că se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale numai în cazurile expres prevăzute de lege.

În acord cu normele legale citate mai sus dar și cu circumstanțele de fapt ale speței constatate, Colegiul conchide asupra temeiniciei pretenției reprezentantului apelantei cu privire la repararea prejudiciului moral, aceasta urmând a fi admisă parțial, cu încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul reclamantei/apelante Lilia Melnic a sumei de 5 000 lei cu titlu de prejudiciul moral. Or, Liliei Melnic i s-a încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanţei judecătoreşti, deoarece până în prezent nu a fost examinată.

Potrivit dispozițiilor art. 4 din Legea 87 din 21 aprilie 2011, sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiţiei, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Instanţa de judecată care examinează în fond cauza [...], prezintă Ministerului Justiţiei un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil şi, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris şi va conţine: numele şi prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorităţii implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorităţii responsabile de executarea hotărîrii judecătoreşti; date despre acţiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare şi motivarea acestora; date despre acţiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil [...].

Sarcina nemijlocită de aplicare a prevederilor dispozițiilor legii enunțate prin stabilirea mărimii reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea drepturilor susmenționate le revine instanțelor de judecată în fiecare caz individual, conform regulilor de competentă jurisdicțională stabilite la capitolul IV din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

Totodată, la aprecierea termenului rezonabil de judecarea a cauzei urmează a fi luate în considerare anumite criterii precum complexitatea cauzei ce se apreciază de asemenea după caz şi individual; comportamentul părţilor care include aprecierea comportamentului reclamantului şi a autorităţilor şi miza (interesul)

pentru reclamant ce relevă importanţa sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil.

Referitor la complexitatea obiectului executării manifestat prin imposibilitatea judecării cauzei, Colegiul civil reține că, obiectul litigiului supus examinării nu prezintă o complexitate sporită având în vedere solicitările reclamantului.

Cât privește miza pentru reclamantă/apelant, Colegiul civil consideră că procesul enunțat prezinta importanță indubitabilă pentru ultima, însă nu a fost depusă diligența necesară în cadrul judecării cauzei.

Colegiul atestă că, cererea privind eliberarea ordonanţei judecătoreşti prin care a solicitat întoarcerea executării silite se află pe rolul instanței și anume a Judecătoriei ***** sediul Centru din 17 octombrie 2019 și până în prezent nu a fost examinată, termen, de principiu, care nu corespunde criteriului normelor naţionale şi celor internaţionale, fiind unul lipsit de rezonabilitate în raport cu complexitatea acțiunii înaintate şi măsurile procedurale necesare ce au condus la neexaminarea în perioadă îndelungată a cererii înaintate de către reprezentantul reclamantei.

Distinct de cele menționate, efectuând o cercetare a circumstanțelor de fapt, instanța de apel constată că din raportul prezentat de către Ministerul Justiției RM, rezultă că prin încheierea din 21.10.2019 a judecătoriei ***** sediul Centru, în conformitate cu art. 349(1)CPC, cererii privind întoarcerea executării silite nu s-a dat curs(f.d.28).

La fel din materialele cauzei rezultă că, la data 15.11.2019 a fost emisă ordonanța judecătorească prin care s-a dispus încasarea de la debitorul BC Moldindconbank SA în beneficiul lui Melnic Lilia a sumei de 12.364,90 lei, ce constituie întoarcerea executării încheierilor din 17.04.2018 și 03.10.2017 a executorului judecătoresc Bajag Vitalie, anulate prin încheierea judecătoriei ***** sed. Centru din 11.04.2019(f.d.12).

Ulterior, debitorul BC" Moldindconbank" SA la data de 18.12.2019 a depus obiecții împotriva ordonanței judecătorești din 15.11.2019.

În conformitate cu prevederile art. 352(5) CPC s-a dispus convocarea părților și s-a fixat ședința de judecată la 18.03.2020, pentru a face explicații relevante examinării obiecțiilor.

Din materialele cauzei mai rezultă că, din cauza instituirii stării de urgență în țară ședințele fixate pentru data de 18.03.2020 și 02.04.2020 nu a au avut loc. Ședința fixată pentru data de 13.10.2020 nu a avut loc urmare a instituirii regimului special limitat de activitate a instanței, instituit prin Dispoziția nr. 48 din 14.09.2020 a președintelui judecătoriei *****. Pentru ședința fixată la data de 04.06.2021, citați legal, părțile la proces nu s-au prezentat. Ședința fixată pentru 30.07.2021 nu a avut loc din cauza aflării judecătorului pe foaie de boală.

Ulterior, ședința fixată pentru data de 10.12.2021 nu a avut loc deoarece prin Decretul nr.240-IX din 22.11.2021 judecătorul Daguța Sergiu a fost numit judecător la Curtea de Apel *****. Prin dispoziția nr.1 din 03.01.2022 a Președintelui interimar al CSM i-au fost prelungite împuternicirile judecătorului pentru finalizarea cauzelor aflate la stadia finală de examinare.

La data de 30.09.2022 prin încheierea adoptată de judecătorul Daguța Sergiu obiecțiile debitorului BC" Moldindconbank" SA au fost respinse ca fiind neîntemeiate. Ulterior nefiind de acord cu încheierea din 30.09.2022 BC "Moldindconbank" SA a depus recurs. Și cauza civilă urmează a fi examinată la Curtea de Apel *****.

Reieșind din circumstanțele speței, Colegiul constată că, totuși, cele constatate nu sunt în măsură să primeze față de constatarea inițială privind faptul că cauza în privința căreia se solicită constatarea încălcării termenului rezonabil de judecare a fost încălcat, fiind într-un termen excesiv, care în mod evident aduce atingere drepturilor reclamantei/apelante Melnic Lilia.

Astfel, alegațiile părții pîtîte/intimate precum că nu a fost încălcat termenul rezonabil luînd în considerație complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, și circumstanțele expuse mai sus, nu poate constitui temei de respingere a acțiunii în situația în care, cauza civilă dedusă judecății se află spre examinare din 17.10.2019 și până în prezent nu a fost examinată.

La fel nu pot fi luate în considerație nici argumentele părții intimate precum că aflarea dosarului în prima instanță timp de peste 2 ani, s-a datorat conduitei părților, neprezența acestora selectivă în ședințele de judecată, precum și instituirea stării de urgență în RM prin suspendarea examinării cauzelor civile cu prezența părților, circumstanțe care nu pot fi imputate instanței de judecată.

Or, parte la proces este statul, care are obligaţia de a organiza procesul judecătoresc în aşa fel ca acesta să deruleze într-un termen rezonabil, care în cazul în care nu realizează această sarcină compensează aceste deraieri de la termenul rezonabil şi instanţa de fond eronat a interpretat prevederile legale enunţate, justificînd amînările şedinţelor şi examinarea unei cereri de eliberări a unei ordonanţe judecătoreşti în aproximativ trei ani.

Totodată, autoritățile statului sunt obligate să acționeze pentru a pune în aplicare o hotărâre judecătorească şi nu reușesc să facă acest lucru, inactivitatea lor poate angaja responsabilitatea statului în temeiul art.6 par. 1 al CtEDO. Deci, la caz se constată că măsurile aplicate de către autorități în cazul respectiv nu au fost adecvate şi suficiente.

Drept urmare, Colegiul constată ca întemeiate pretenția privind constatarea încălcării dreptului Liliei Melnic la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței, și urmează a fi admisă și

constatată încălcarea acestui drept a Liliei Melnic în acord cu prevederile legale naționale și internaționale.

Astfel, repararea prejudiciului moral se bazează pe principiul satisfacției echitabile, astfel, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizaţia trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu, şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, şi nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Având în vedere că compensaţia pentru prejudiciul moral trebuie să fie suficientă, însă nu excesivă, Colegiul civil consideră că criteriilor indicate corespunde suma de 5 000 lei, încasarea unei sume mai mari fiind disproporţionată în raport cu încălcarea admisă şi cu faptul că însăşi constatarea dreptului încălcat reprezintă, potrivit jurisprudenţei CtEDO (cauza Amihalachioaie c. Moldovei) o satisfacţie echitabilă a suferinţelor morale, însă insuficientă în speţă pentru a acoperi integral întinderea acestora.

Pe cale de consecință, reieșind din circumstanțele constatate, Colegiul civil constată că, reieșind din natura litigiului, ținând cont de necesitatea asigurării atribuirii unei satisfacții echitabile, cuantumul prejudiciului moral care urmează a fi recuperat în mărime de 5 000 reprezintă o satisfacție echitabilă în raport cu drepturile lezate.

În conformitate cu art.117 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

În conformitate cu art.118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art.121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Luând în considerare cele menționate mai sus și având în vedere faptul că, prima instanță nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele cauzei, nu a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar, adoptând o hotărâre care contravine prevederilor legale raportate la cerințele reclamantei/apelante, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel *****

ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de avocatul stagiar Racu Andrei, în interesele Liliei Melnic, de a casa hotărârea primei instanțe şi a adopta o nouă hotărâre prin care a admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul stagiar Racu Andrei, în interesele Liliei Melnic. În rest pretențiile urmează a fi respinse.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. c), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ,

d e c i d e:

Se admite cererea de apel declarată de avocatul stagiar Racu Andrei, în interesele Liliei Melnic.

Se casează hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 03 noiembrie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Melnic Lilia împotriva Ministerul Justiției privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței și repararea prejudiciului moral și se adoptă o nouă hotărâre, prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Melnic Lilia împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de eliberare a ordonanței și repararea prejudiciului moral.

Se constată faptul încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Liliei Melnic suma de 5000 (cinci mii) lei, cu titlul de prejudiciul moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei. În rest cererea se respinge.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței, judecătorul — Victoria Sîrbu

Judecătorii — Dorin Dulghieru

Ala Malîi